

NAPREJ

Glasiilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Štev. 53.

V Ljubljani, sobota dne 15. septembra 1917.

Leto I.

Na delo!

Veliko zadoščenje je dobila jugoslovanska socialno demokratična stranka v zadnjih dveh mesecih: Glasilo, ki ga je pričela izdajati 15. julija se razširja med našim proletariatom tako, kakor še nikdar nobeno njenih prejšnjih glasil. Če pomislimo na bedne razmere, v katerih živi naše delavstvo, na skrbi, ki mu jih prinaša trdi boj za obstanek, tedaj moramo priznati, da je naše delavstvo ostalo v teh treh letih grozote duševno močno, da ni izgubilo niti trohice svoje ponosne razredne zavednosti, da ni izmrl v njem pogum, da ni ohromelo veselje do dela. Bojazen, ki je navdajala vse, ki so pripravljali že pred meseci delo za novo strankino glasilo, se je v teh dveh mesecih popolnoma razpršila. Danes nimamo več strahu, da ne bi mogli vzdržati lista, danes smo prepričani, da ne ostane slovenski proletariat več brez svojega bojnega glasila, ker imamo okolo sebe pogumno, navdušeno četo vztrajnih borilcev. In zato je sklenilo založništvo „Napreja“, da poveča s 17. septembrom list. Od ponedeljka dalje bo izhajal „Naprej“ v povečani obliki in obenem tudi popoldne in ne več zjutraj. Naročnina ostane neizpremenjena.

Kljub temu, da povečamo list, vemo, da vedno še ni dovolj obširen. Mnogo več, mnogo raznovrstnejšega gradiva bi radi podajali našim čitateljem, če bi nam to dopuščale razmere. Ne moremo še danes uresničiti vsega, kar imamo v načrtih, kar bi radi, a polagoma napravimo iz „Napreja“ list, ki bo stranki v ponos. Zato pa je treba krepkega, živega sodelovanja vseh, ki se zavedajo važnosti delavskega gibanja. Ni dovolj, da je vsak delavec sam zase naročnik lista, njegova dolžnost do stranke, do naroda, do človeštva je, da ga širi, da neumorno agitira zanj. Komur je do tega, da pridobi stranka na moči in ugledu, ta naj gre čvrsto na delo za razširjanje njenega glasila. Ob vsaki priliki se pa zavedajmo, da živimo v zgodovinsko važni dobi, da potrebujemo bolj kakor kdaj poprej premišljen, enoten nastop, da se moramo uveljaviti, če hočemo, da ne gre razvoj preko nas. Ali le oni, ki vé za kaj gre, ki ne gre brezmišlečno za stranko, ker zahteva tako strankina disciplina, je polnovreden član stranke. Ne maramo za seboj črede poblehnih, z vsem zadovoljnih pristašev, hočemo delati le z razumnimi ljudmi, ki pretehtajo in premislijo, preden se odločijo. Glasilo stranke jo torej tudi v veliki meri vzgojevalnega pomena, vzgojiti hoče zavedne, pogumne, odločne bojevnike za sveto stvar socializma. Komur je na tem, da je pristaš take stranke, ta tudi dobro vé, kaj naj stori.

Sedanji čas je skrajno nepripraven za veliko agitatorično delo. Brez shodov, brez predavanj moramo izvrševati našo veliko nalogo. Imamo le list. Zato se pa oklenimo tem krepkejšemu listu, agitirajmo zanj razširjajmo ga, da se razvije bolj in bolj v močujoče glasilo zavednega slovenskega proletariata, da postane z vsakim dnem močnejša opora strankinemu delu za osvoboditev slovenskega proletariata izpod narodnega in kapitalističnega jarma, za osvo-

boditev iz družabnega in državnega gospodstva razredov, ki se opirajo na moč, ne na pravico in pravičnost!

Na delo!

O naših narodnih problemih.

VI.

Svetovna vojna nas postavlja pred nove in velike naloge, katerih konkretne oblike bo očrtala šele bodočnost. Ko bo sklenjen mir in bo pred nami vstala prerojena Evropa, bo ljudstvo brez blaga, brez živeža in brez denarja. Naši izgnanci z Goriskega in s Krasa se bodo vrnili na svoja razbita in pohojena domovanja. Predvsem bodo rabili železo, les in cement da si zgrade nove domove. Vse to in še marsikaj drugega bodo morali nakupiti od velepodjetnikov in bank. Kje bodo dobili potrebna denarna sredstva? Ako bodo ostali brez njih, bodo primorani prodati svojo ljubo domačo zemljo in se izseliti, ali pa se bodo morali zadolžiti, če jim bo odprt kredit. V takem primeru, ki ga smemo skoraj z gotovostjo pričakovati, bodo tuje velebanke in tuj finančni kapital poskusili, na tem najbolj solničnem delu slovenske zemlje, kolonizirati tuj element. Ali je o tem razmišljalo že kaj pride onih ljudi, ki se štejejo za narodne voditelje? Ves narod bo moral izgnancem seči pod pazduho, da ne bodo omagali. Kako in na kakšen način?

Mnogo naših mladih in zdravih mož, ki so sedaj v vojnem vjetništvu posebno od onih, ki so v Rusiji, bo najbrže pomišljalo, ko pride čas vrnitve. Rusija je velika dežela. Četudi je rusko ljudstvo silno plodovito, je vendar tam še veliko zemlje, ki čaka na pridnega poljedelca. V Nemčiji se že bavijo s tem vprašanjem, ki utegne imeti važne narodno-gospodarske posledice. Naši možje in mladeniči so se ruskim prilikam hitro privadili. Ruski jezik je njihovemu soroden, ruski običaji so jim domači. Ruska vlada se bo potrudila, da dobi med številnimi vojnimi vjetniki potrebne kolonizatorje. Brez dvoma jim bo nudila marsikakšno ugodnost, ako se tam naselijo. V naši narodni bilanci, bomo morali take primere, ako bi bili številni, vpisati med izgubo.

Sploh nam bo manjkalo denarja. Zato je vprašanje, kako bi privabili naše tisoče iz Amerike nazaj v domovino, prav resno. Ti tisoči bi bili s svojimi prihranki, katerih denarni kurs bo stal visoko, zelo važna aktivna številka v našem narodnem gospodarstvu.

V obče nas bodo vsakovrstna podobna vprašanja drezala, da se bomo morali zginiti in svojim narodno-gospodarskim vprašanjem posvečati večjo pozornost kot doslej.

Že doslej smo izkusili, da je pri nas za vsako večje podvzetje potrebna moč vsega naroda. Že to spoznanje samo, nas mora privedi do premišljevanja, kako bi morale biti organizirane naše narodno-gospodarske sile.

Mislím, da je združništvo najpripravnejša organizacijska oblika za naše

skromne narodno-gospodarske sile. Za našo gmetno silo je združništvo to, kar je umetnost za narodno kulturo. Zato se mora združništvo, na katerega nas veže tudi naša davna socialna tradicija, dvigniti in razširiti do take višine, da bo glavni predstavnik našega narodnega gospodarstva. Združništvo edino je v stanu varovati gmetne interese našega maloštevilnega ljudstva. Zakaj vsako obuboževanje naših širokih ljudskih plasti, ogrožuje našo narodno in kulturno eksistenco.

Združništvo je naš narodno socialni obrambni jez nazven. Na znotraj je radikalna socialna zakonodaja tak jez. Socialna zakonodaja, med katero je treba v prvi vrsti naglasiti socialno zavarovanje, je potrebna za delavstvo, za srednje stanove, poljedelce in male kmete. Čeprav je na primer kmetisko vprašanje po svojem bistvu vprašanje produkcije, je vendarle pri nas, ki nam primanjkuje zemlje, socialna zakonodaja na znotraj silno potrebna, nič manj kakor z demokratizirana javna uprava.

Spoznanje ekonomskega položaja slovenskega ljudstva nas napravi za nasprotnike kartelom in tréstim. Prvi so kot samovoljni določevalci cen, drugi kot izključevalci potrebne in zdrave gospodarske konkurence, naši socialni in narodni sovražniki.

Uzmereno izkoriščanje otrok v velikih industrijskih in sploh mezdnih obratih, preprečuje zdrav fizični razvitek naroda. Slovenska demokracija se mora zavedati, da je mladina njen up, bodočnost domovine. Zato se mora zavzeti za njeno vzgojo in telesno zdravje. V to svrhu je potreben socialno zamišljen mladinski zakon s postavnim varstvom zanemarjene in osirotele mladine. V tem mladinskem zakonu naj bi se vpoštevala tudi misel na prisilne telesne vaje.

V socialnem pogledu je potrebna tudi enotna in temeljita preskrba ubogih, invalidov in pa neozdravljivih bolnikov.

Doba demokracije, ki ji hitimo nasproti, bo doba uma in srca. As.

Politični pregled.

= Weckerle, novi ogrski ministrski predsednik, je ob otvoritvi državnega zbora, dejal tudi med drugim: »Ker smo izdali odredbe za utesnitev porabe živil, bomo pomagali lahko tudi Avstriji s primernimi količinami. Ali zavezati se ne moremo, da zagotovimo že vnaprej gotove količine v ta namen (živahno pritrdjevanje na desnici), pač pa storimo vse, da zadostimo naši tovariški dolžnosti ob strogem izvrševanju vseh odredb.« Glede avstro-ogrške nagodbe in trgovinske pogodbe z Nemčijo je izjavil Weckerle: »V tem oziru zavzemamo stališče naših uradnih prednikov. Če ne bodo zahtevali izredni vzroki kaj izrednega, tedaj ostane odločitev o tem vprašanju pridržana bodočemu državnemu zboru.

= **O stremljenju avstrijskih Slovanov** je dejal ogrski ministrski predsednik: »Zbornica naj mi dovoli, da se bavim še na kratko z napadi (!?), ali boljše rečeno s sanjarijami, ki so naperjene proti nedotakljivosti naše domovine. Te sanjarije, prihajajoče iz krogov posameznih avstrijskih politikov, res niso nič drugega nego sanjarije, ker nimajo nobenih korenin v deželi ogrske krone in bomo tudi preskrbeli, da jih ne dobe. (Odobranje na desnici in levici). Drugič tudi za to, ker nimajo nikakšne opore na merodajnih mestih in sicer kakor je samo ob sebi umevno ne na najvišjih mestih, ne na merodajnih avstrijskih vladnih mestih in drugih političnih krogih. (Odobranje na levici). Iz mišljenja njegovega veličanstva je izključena vsaka izprememba dualistične oblike monarhije. Tudi ob svojem nastopu sem prejel izrecno zagotovilo, da ne bo vplivalo vprašanje o avtonomiji v Avstriji niti neposredno niti posredno na nedotakljivost svete ogrske krone. Čeprav ne spada to v naš pravni krog, sem dobil pri njegovem veličanstvu, pri avstrijski vladi in pri odločilnih politikih izven vlade informacije, da ostanejo pri eventualno podeljenih avtonomnih pravicah merodajne sedanje meje kronovin. (Pritrjevanje na levici in desnici). Avstrijski kazenski zakonik ne daje nobenih sredstev, da se kaznujejo dejanja nasproti nedotakljivosti svete ogrske krone, zato avstrijska vlada ne more ukreniti nič drugega, nego da zavrača taka stremljenja. A naš kazenski zakon omogočuje kaznovanje stremljenj proti nedotakljivosti avstrijskih dežel. Vsled tega bomo morali obravnavati tudi vprašanje o načelu medsebojne veljave takih kazenskih določb. (Odobranje na levici).

= **O mirovnem vprašanju** je dejal Wekerle: Naša zunanja politika ostane prej ko slej neizpremenjena. Popolno soglasje vlada med menoj in ministrom za zunanje zadeve ne le glede smeri in temeljnih načel zunanje politike, temveč tudi glede načina, kako se naj izvrši. Zvestoba do naših zaveznikov in soglasno postopanje z njimi to so temelji te politike. Ti nas ne združujejo le v skupnem boju v obrambni vojni, ki nam je bila vsiljena, temveč tudi v njegovem končnem cilju, da dosežemo časten in trajen mir. Bili smo prvi, ki smo v dogovoru z nemško državo izrazili, da smo pripravljene skleniti mir. Da smo res pripravljene skleniti mir, to smo slovesno dokazali z mirovno resolucijo nemškega rajhstaga — ta resolucija je bila podana v soglasju s cesarsko nemško vlado — in z oficalno izjavo našega ministra za zunanje zadeve. V velikih potezah smo celo označili pogoje za sporazumljenje, s tem da smo izjavili, da ne stremi naš obrambni boj po osvojitvah, da zavračamo gospodarski boj med narodi in da stopi na mesto sirove sile moralna država pravice. S hvaležnostjo sprejemamo mirovna stremljenja svetega očeta. Naša pripravljenost za mir pa pripelje le tedaj do cilja, ako pokažejo enako stremljenje tudi naši sovražniki. Če pa tega ni, tedaj nadaljujemo vojno do skrajnosti.

= **Narodne zahteve Hrvatov.** V ogrskem državnem zboru je govoril grof Pejačević o narodnih zahtevah Hrvatov. Svoj govor je pričel v hrvaškem jeziku, nadaljeval je ogrsko in izjavil med drugim: »Razveselila nas je izjava min. pred., da bo podpirala skupna vlada uresničenje naše stare želje, utemeljene tudi v zakonu, želje vsega hrvaškega naroda, da se združi kraljevina Dalmacija s kraljevino Hrvaško in Slavonsko. Pri tej priliki izražamo tudi

željo vsega naroda, da se združijo z nami vse dežele, v katerih prebivajo narodi, ki so nam po govoru in krvi enaki, ki so spadali nekoč k nam in ki jih zahteva najzaj. Nato je izjavil grof Pejačević, da bodo hrvaški poslanci podpirali novo vlado.

= **Ureditev kraljevine Poljske.** 15. septembra izide proglas avstrijskega in nemškega cesarja na generalne guvernerje v Varšavi in Lublinu. Proglas urejuje državne oblasti v kraljevini Poljski.

= **Opozicija v češki socialno demokratični stranki.** Zaupniki 25.000 praških kovinarjev so se ostro izrekli proti strankinemu vodstvu in so izdali oklic za ustanovitev samostojne delavske organizacije. V plznski »Novi dobi« nastopa posl. Habermann že dlje časa ostro proti strankinem vodstvu. Posl. Modraček očita strankinemu vodstvu oportunitizem in predlaga, naj se ne imenuje stranka več socialno demokratična, temveč le socialistična. Socialna demokracija, pravi Modraček, je postala nemogoča in treba je nastopiti radikalno socialistično pot.

= **Ukrajinska armada.** Ukrajinski vojaški osrednji odbor naznanja: Ukrajinski vojni minister je sklenil v soglasju s poveljnikom južne fronte, da sestavi tri čiste ukrajinske armadne zборе, ki se naj uporabljajo le na ukrajinskem ozemlju. Razen tega sestavi šest ukrajinskih gardnih bataljonov. Doslej imajo Ukrajinci tri svoje infanterijske polke in en kavaljerijski polk. Vsi ti polki so prisegli zvestobo ukrajinskemu narodnemu svetu.

= **Pašić je odpotoval iz Rima v Solun.**

= **Dogodki na Ruskem.** Mnogo nasprotujočih si poročil prihaja iz Rusije, katerim se seveda ne sme brezpogojno verjeti. Iz vseh teh poročil je jasno le to, da gre v glavnem boj za nadvlado med Kerenjskim in Kornilovem. Skoro gotovo ostane zmagovalec mladi general Kornilov, ki ga je ravno Kerenjski dvigal od stopnje do stopnje. Tudi ruska revolucija se odigrava tako, kakor so se doslej odigravale vse druge revolucije: Revolucija prične ta ali oni družabni razred, a končni dobi oblast oni, ki ima za seboj vojaško silo. Iz angleške revolucije je izšel Cromwell, iz francoske Napoleon in iz ruske revolucije izide Kornilov kot zmagovalec. Osebe, ki so gonilna sila Kornilova, zlasti kadetje, nočejo nič drugega, nego da se konča revolucija. Ti ljudje prav gotovo nočejo, da se obnovi v Rusiji carjev režim z vsemi svojimi strahotami, temveč hočejo edinole strniti vse sile za obrambo proti zunanemu sovražniku. Zato je tudi nespametno početje tistih ljudi v centralnih državah, ki so nadjali Kornilovu vlogo angela miru. Kornilov, če zmaga, bo nadaljeval vojno do skrajnosti. Prvi pogoj za to je seveda, da uvede v armadi zopet strogo disciplino. Če se mu to ne posreči, če ostane ruska armada še nadalje razdražana, potem seve nastanejo drugačne razmere. Ali za take možnosti govori prav malo; zlasti je velikega pomena to, da stremi Kerenjski po poravnavi s Kornilovem. Tudi glasilo delavskih in vojaških sovjetov piše zelo zmerno in pravi: »Naloga nove oblasti je, da popolnoma zatire protirevolucionarne tendence. Kdorkoli dobi to oblast, demokracija ga bo krepko podpirala, če sprejme načelo, da je treba za tretji protirevolucionarno gibanje, za svoje.«

= **Armada na strani Kornilova.** Poročila iz Rusije pravijo, da je devet desetih armade na strani Kornilova.

= **Ruska začasna vlada** je imenovala Kerenjskega za generalisima in Aleksejeva za šefa generalnega štaba.

= **Novo francosko ministrstvo** je že sestavljeno. Painlevé, v bivšem kabinetu vojni minister, je ministrski predsednik,

minister za zunanje zadeve je postal prejšnji ministrski predsednik Ribot. S posebnim dekretom je osnovan vojni odbor, v katerem so ministrski predsednik, minister za zunanje zadeve, finančni in mornariški minister in minister za oboroževanje. — Novi ministrski predsednik Painlevé je star 53 let in je po privatnem poklicu profesor za matematiko, a se je vedno živo zanimal za vojaške stvari. V zbornici je član socialistično radikalne skupine. Ni govornik, ki razplameni poslušalce, toda njegovi govori učinkujejo globoko, ker so stvarni in mirni. Med vojno je postal naučni minister v kabinetu Briand, Ribot ga je poklical za vojnega ministra. Kot vojnega ministra, čeprav je civilist, so ga podpirale vse stranke; nikdar se ni oddaljil od načel stranke, ki jej pripada in ni delal koncesij nobeni stranki.

= **Novi francoski ministrski predsednik** je obljubil, da izda potno dovoljenje za Stockholmsko konferenco.

= **Načelstvo Češkega svaza.** je imelo predvčerajšnjem sejo na kateri se je razpravljalo tudi o političnem položaju. Konstatirali so, da ni nikakega povoda za izpremembe stališča češke delegacije nasproti Seidlerjevi vladi. Zahteva se sklicanje brambnega odseka, da se sklenejo primerne naredbe v prilog vojaštvu, zlasti v prilog starejšim letnikom.

= **Kerenjski ni umorjen.** Poročilo stockholmskega lista »Aftonbladet«, da je bil Kerenjski umorjen, se ne potrjuje. Splošno se sodi, da je dotična vest neosnovana.

= **Argentinska švedska afeta.** »Wossische Zeitung« poroča, da so v Ameriki zajeli dopise švedskega poslanika v Buenos Aires svoji vladi v Stockholmu. Med drugimi papirji je bil tudi brzozjav nemškega poslanika v zadevi podmorske vojne. Švedska vlada ne taji transmisije omenjenih nemških brzozjav, pravi pa, da ji vsebina ni bila znana, ker so brzozjavke bile šifrirane. Sicer se je take transmisije posluževala tudi Amerika. »Newyork Herald« piše, da se v Ameriki pričakuje odpoklicanje švedskega poslanika in odstop švedske vlade. Angleško časopisje zahteva, da se Švedski odvzamejo diplomatične podprave. — Vossische »Zeitung« poroča iz Buenos-Aires: Argentinska vlada je poslala nemškemu poslanstvu potni list za grofa Luxemburga. Njegovo prebivališče je neznan.

= **Amerikanske čete Evropi.** »Daily News« poročajo iz Washingtona, da odideta v kratkem dve ameriški diviziji na francosko fronto. Ker je ena ameriška divizija že na Francoskem, bo imel general Pershing na razpolago tri ameriške divizije in en pionirski polk.

Dnevne beležke.

Poziv na občinstvo! Mestni magistrat opozarja, da mu ob vsem trudu ne bo mogoče spraviti v Ljubljano toliko drv, da bi zamogel postreči tudi zavodom in privatnim strankam, izvzemši onih najrevnejših slojev, ki si na noben način ne morejo sami preskrbeti kuriva. Vsled tega naj vsakdo, komur to razmere količkaj dopuščajo, poskrbi sam za potrebno kurivo ter naj se nikakor ne zanaša na mestna drva.

— **Naročnikom in čitateljem »Napreja«.** V nedeljo, 16. t. m. ne izide »Naprej«, ker je deželna vlada prepovedala nedeljsko delo v tiskarni. Od ponedeljka dalje bo izhajal list vsak dan popoldne razen ob nedeljah in praznikih. — V včerajšnji številki je zelo veliko tiskovnih napak. Krivda ne zadene uredništva. Čitatelji naj blagohotno oprostite, da je bila včerajšnja številka tako popačena. Poskrbeli smo, da se kaj takega ne zgodi več.

— V ponedeljek 17. t. m. bo poletni čas končan. Ure je treba uravnati zopet po normalnem času in sicer za eno uro nazaj.

— **Glasbeno dramatični večeri v dež. gledališču.** V torek, dne 18. t. m. bo po daljšem presledku zopet glasbena prireditev. Spored izvajajo solisti s spremljevanjem klavirja ter moški in mešani zbor „Lj. Zvona“. Podrobnosti o tem pevskem večeru prinesemo jutri. Kot solistinja sodeluje sopranistka g. Anica Vrhunčeva, ki je na svojih dosedanjih nastopih dosegla nepričakovano lepe uspehe. Solospeve za tenor poje g. Fran Mohorič, mlad in nadarjen pevec, bivši član zagrebške opere. Oba solista sta si izbrala lepe pesmice, vse iz domače samospevske literature. Moški in mešani zbor zapoje priljubljene skladbe skladateljev Adamiča, Dr. B. Ipavca, F. Ferjančiča in dr. A. Schwaba. Na vzporedu so pa tudi hrvatska narodna pesem „Draga je daleko“, češka nar. pesem „Koupim ja si kone vrany“ in slov. nar. pesem „Ljuba si pomlad zelena“. Najlepša točka je balada za osmerospjev in moški zbor E. Adamiča „Junakova svatba“, po svoji vsebini primerna današnjim časom. — Natančni spored jutri. Vstopnice so v predprodaji pri blagajni dež. gledališča.

— **Nesreča pri vožnji.** Iz Možice na Koroškem nam poročajo: 8. septembra se je peljal tesarski mojster Glavar s svojo družino čez Bleke. Med vožnjo se je splašil konj. Voz se je zaletel v drevo. Glavar je bil takoj mrtev, žena je dobila tako težke poškodbe, da se bori s smrtjo. Pretresli so se jej možgani in dobila je tudi hude notranje poškodbe. Otrok in hlapec sta ostala nepoškodovana.

Aprovizacija.

Prodaja sladkorja na rujave izkaznice za vknhanje sadja je končana. Tudi ni mogoče dobiti nikakega sladkorja za vknhanje sadja, ker je kontingent izčrpan.

Oddaja krompirja. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala jutri, v soboto, dne 15. septembra, v svojem skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti krompir po sledečem redu: od 2. do 3. popoldne dobe odjemalci kruha pri Jezerški na Zaloški cesti, od 3. do 4. stranke, ki dobivajo kruh pri Žužku v Novem Udmatu, od 4. do 5. stranke, ki dobivajo kruh v konsumu, Bohoričeva ulica in od 5. do 6. oni, ki dobivajo kruh v konsumu na Zaloški cesti. S seboj prinesite rodbinske izkaznice št. 124 in 125. Stranke, ki imajo zaznamovane izkaznice z „okolica“ ne dobe krompirja. Vsaka oseba dobi 3 kg. Kilogram stane 34 h.

Oddaja cenejšega mesa na Viču. Mestna aprovizacija ljubljanska naznanja, da ne bo oddajala na Viču mesa v soboto, temveč v nedeljo 16. t. m. zjutraj od 7. dalje. Meso dobe stranke, ki imajo rumene izkaznice s črkama B in C, na vrsto pridejo od 7. do 8. zjutraj vse stranke z rumenimi izkaznicami B, od 8. do 9. stranke z rumenimi izkaznicami s črko C št. 1 do 250, od 9. do pol 10. izkaznice s črko C št. 250 do konca.

Oddaja cenejšega mesa v Mostah. Mestna aprovizacija ljubljanska naznanja, da ne bo oddajala v Mostah mesa v soboto, temveč v nedeljo dne 16. t. m. zjutraj od 7. dalje. Meso dobe stranke, ki imajo rumene izkaznice s črkama B in C, na vrsto pridejo od 7. do 8. zjutraj vse stranke z izkaznicami B, od 8. do 9. stranke z izkaznicami C št. 1 do 250, od 9. do pol 10. z izkaznicami C št. 250 do konca.

Špeh na rumene izkaznice D. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala dne 16. t. m. dopoldne (v nedeljo) špeh strankam, ki imajo rumene izkaznice zaznamovane s

črko D. Na vrsto pridejo od 8. do 9. št. 1 do 200 od 9. do 10. št. 200 do konca. Oddaja se vrši v cerkvi sv. Jožefa. Vsaka oseba dobi četrt kilograma. Kilogram stane 4 K.

Razdelitev sadja na uradniške skupine. Mestna aprovizacija bo delila v soboto dne 15. t. m. dopoldne in popoldne med uradniške skupine. Od 8. do 9. dopoldne dobi sadje prva skupina in sicer št. 1 do 150, in od 9. do 10. št. 150 do konca, druga skupina prejme sadje od 10. do 11. Popoldne od dveh do treh pride na vrsto tretja skupina in od 3. do 4. četrt skupina. Vhod pri glavnih vratih.

Sadje na rdeče izkaznice A in rumene izkaznice A. Mestna aprovizacija bo oddajala v soboto dne 15. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa sadje strankam, ki imajo rdeče in rumene izkaznice zaznamovane s črko A. Na vrsto pridejo vse stranke od 4. do 6. popoldne. Vhod pri glavnih vratih.

Sadje za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice zaznamovane s črko C ne prejmejo sadja v nedeljo 16. t. m. temveč v ponedeljek dopoldne 17. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Na vrsto pridejo od 6. do 9. št. 1 do 150, od 9. do 10. 150 do 300 in od 10. do 11. št. 300 do konca. Vhod pri glavnih vratih.

Oddaja sadja na rdeče izkaznice. Mestna aprovizacija bo oddajala v nedeljo 16. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa sadje na rdeče izkaznice po sledečem sporedu. Od 8. do 9. dopoldne št. 1 do 150, od 9. do 10. št. 151 do 300, od 10. do 11. št. 301 do 450. Vhod pri glavnih vratih.

Novo vodine cene za srednje vino na Štajerskem in Kranjskem so določene naslednje: Na Kranjskem: za kranjska vina in vinogradnikove kleti 300 K hl; velettgovec sme prišteti k množinam do 10 hl 10 %, gostilničar v nadrobni prodaji v gostilni 25 %, čez ulico 15 %. Na Štajerskem: Za Štajersko vino iz vinogradnikove kleti 300 K hl; za avstrijska ali ogrska vina v sodih v veletrgovini: belo 360 K, rdeče 380 K hl, za vino v 7 ctl. steklenicah belo 3 K 70, rdeče 3 K 80; v nadrobni prodaji v sodih belo 4 K 40, rdeče 4 K 60, v 7 ctl. steklenicah v gostilni s 40 %, čez ulico 20 % pribitka k faktorni ceni. Za nadrobno prodajo pri vinogradniku (v osmicah) 3 K 20 vin. liter. Izabelo sme vinogradnik prodajati po 100 K hl. V spornih slučajih ima odločiti, kaj spada med srednja vina. kolegij strokovnjakov. Enaka vodilna cena za srednje vino (300 K hl) velja tudi za Moravsko in Nižje Avstrijsko.

Velikanske goljufie

višjih oskrbniških oficirjev.

(Dalje.)

12. septembra je bil zaslišan bivši ravnatelj pekarnе „Hammerbrotwerke“ dr. Karpeles. Izjavil je, da ni nikdar dal Leinweberju 10.000 K. Če Leinweber to trdi, tedaj je v zmoti. Oni dan, v katerem trdi Leinweber, da je dobil od njega denar, je bil neposredno pred njegovim v Rumunijo in je imel ves dan opravke v vojnem ministstvu. Torej je popolnoma izključeno, da bi bil pri Leinweberju. Mogoče je, da sta se srečala z Leinweberjem v vojnem ministstvu in da je dejal Leinweberju, ko je hotel z njim govoriti: „Nimam časa, moram k ministru“. Tako je morda nastala kombinacija, ko je prejel Leinweber denar od koga drugega. Dr. Karpeles izpove, da ni mogel dati takrat tako visoke vsote ne iz svojih privatnih sredstev, ne iz blagajne pekarnе. V oktobru je bil poklican v vojno ministstvo in je takrat odložil ravnateljsko mesto pri „Hammerbrotwerke“. Od te pekarnе ni prejemal ne plače, ne renumeracije, temveč je dobil to mesto kot častno mesto

stranke. Nato je Leinweber izjavil, da se ne moti s svojo trditvijo, da je prejel od Karpelesa 10.000 K. Leinweberjev zagovornik dr. Rosenfeld očita Leinweberju, da je dolžil tudi že nekoga drugega, da mu je dal 10.000 K, a pozneje se je izkazalo, da je bila stvar povsem drugačna. Končno opomne Leinweberjev zagovornik: „Zelo čudno je, da priznava ta obtoženec več, nego je res“. Voditelj razprave vpraša Leinweberju, če je imel Karpeles povod, da ga podkupi ali si ga pridobi. Leinweber izjavi: Ne! Povoda ni imel, kajti dr. Karpeles je varoval interese armadne uprave prav tako kakor interese pekarnе. Dr. Karpeles še izjavi: V začetku seveda še ni bila vajena pekarna izdelovanju prepečenca, ali komisija je dognala, da je prepečenec dober. Ko so oddali enkrat že nekoliko plesniv prepečenec, je šel sam v ministstvo in zahteval, da razveljavijo ono dobavo. Poslali so potem oni prepečenec strokovnjaku, ki je uredil zadevo. Dr. Karpeles še končno izpove, da je edino darilo, ki ga ima Leinweber od njega par manšetnih gumbov.

Aprovizacija drž. žel. n i Opčinah.

O aprovizaciji drž. žel. na Opčinah piše »Železničar«:

Že dlje časa se pritožujejo uslužbenci državne žel. o nezaslišani korupciji, ki vlada pri aprovizaciji in v osobni kuhinji na Opčinah. Če se kdo pritoži, ga čaka disciplinarna preiskava — ali pa hajd z bogom.

Višji nadzornik generalne inspekcije gospod Paravalli je bil potom deželnega tajništva o vsem poučen in ni ničesar ukrenil, da odpravi te nedostatnosti. Težko je ugovarjati osobju, kadar trdi, da se vse te nerednosti vrše z vednostjo višjega nadzornika. Ker tudi on pošilja z življenjskimi potrebščinami napolnjene zaboje na Dunaj. Vojni žandar je nekega dne odprl Paravallijev zaboj in tam je našel belo moko, makarone, jajca, surovo maslo, olje, mast in podobne vojne dragocenosti. Pa tudi drugi gospodje na postaji, posebno gospod Grill, izposojenec iz Linca, pošiljajo polne zaboje ali v Linc ali pa na Dunaj. Dva dunajska izposojenca Färbe in Ziegler, oba sprevodnika, sta se že odvadila službenih voženj — ker jima smrdi vožnja na zavorni utici pa se raje peljeta obložena s težkimi nahrbtniki na Dunaj ali pa v Linc na dopust. Taki dopusti se ponavljajo redno, kadar se za kuhinjo zakolje prešiča.

Železniške ženč z dojenčki in starčki brez zob, grizejo črni kruh. Prešiče se krmi z moko in cmoki, dočim osobje ob napornem železniškem poslu strada, da mu kruli gladi želodec. Kadar so v kuhinji kolone, zgine iz nje potovalen koš in takrat je brezmesni dan. Ziegler in Färber se pa peljeta na takozvani prešičji dopust.

V aprovizaciji je vedno mnogo polnih zakljev fižola in koruzne moke, če pa kdo zahteva fižola ali moke, dobi vedno isti odgovor, nimamo nič. Za vraga, saj miati tukaj dosti fižola in moke. Janez, to je za prešiče, se zadere Ziegler. V kuhinji se posnema juha, kateri se dolije toliko vode, da zadostuje za vse jedilce. Dobro juho dobe uradniki, krop pa uslužbenci. Meso in jetra se razdele med uradnike, vsled česar ima osobje brezmesen dan. Ko je enkrat neki uslužbenec protestiral, da je taka hrana za prešiče in ne za ljudi, mu je vsegamogočni gospod Grill odgovoril — no če je ta jed za prešiče, je pa to za Vas ravno prava hrana.

Kdor protestira proti slabi hrani v kuhinji ali pa proti nerednostim v aprovizaciji, tega naznani načelnik nadzorništva. Gospod višji nadzornik Paravalli ga premesti ali pa mu naprti disciplinaro preiskavo (slučaj Erat), katera se vleče mesece, menda samo zaradi tega, da se oškoduje prizadetega pri napredovanju. Ko so prihajali na Opčino evakuiranci iz raznih južnih pokrajin, je delal konzorcij Grill, Färber in Ziegler izborne kupčije. Prešiče, krave in perutnino se je kupavalo in prodajalo, — dobiček se je bratsko porazdelil. Seveda ker ni bil noben opravičen sklepati takih kupčij, so se sklepale na kuhinjski račun. Nekaj prešičev je vzelo kuhinjsko vodstvo, nekaj so jih nastanili v vasi na lasten račun, katere so krmili s kuhinjskimi preostanki, večkrat pa tudi z moko, fižolom in krompirjem.

Železniška aprovizacija je dobila od vojne uprave kruh po 56 vin. hleb; osebju se je ta kruh prodajal hleb po 84 vin. Tak početek tvori navijanje cen najgrše vrste. Tudi tukaj je bilo obveščeno ravnateljstvo državne železnice. Uredila se je preiskava, ali rezultat se je zliil v morje.

Gospod Paravalli je nekega dne prišel v aprovizacijo na Opčinah, odrezal si je kos salam in odšel s pozdravom: Hab die Ehre! Priče so na razpolago za to trditev. Gospod Paravalli je to sam priznal pri nekem razgovoru s sodr. Kopačem v pisarni gosp. načelnika ljubljanske postaje. Odvračal je le trditev, da bi bil odšel brez plačila za odrezani salam. Jeli čuda, če osebje pri takem počenjanju sumi vodstvo aprovizacije nerednosti?

Najlepše pride sedaj: Paravalliju je bilo priglašeni 6 sodrugov, ki naj bi pričali o nerednostih pri aprovizaciji. Ali namesto, da bi bili zaslišani, so bili trije od njih takoj premeščeni in sicer: Sodrug Ratzinger in Jan na Dunaj, sodrug Mächtig pa v Ljubljano. Ostalim trem so zažugali, da jih premeste takoj, če ne prenehajo s kritiko aprovizacije.

Agitirajte za „Naprej!“ Pošiljajte ga vojakom!

S soške fronte.

Iz vojnoporočevalskega stana poročajo: Italijansko uradno poročilo od 13. septembra: Severovzhodno od Gorice je napadel sovražnik z vojaškim oddelkom, ki ja prišel šele pred kratkim na našo fronto. Včeraj je obnovil svoj poizkus, da nas potisne z gore sv. Gabrijele. Uporabil je večje sile in napor je bil še srditejši. Njegovim divjim napadom se je posrečilo, da se je polastil naših prednih straž, a pred našo glavno postajanko se je ustavil. Čete enajste divizije so jo trdovratno branile. Glavne čete niso mogli niti omajati, niti zasesti.

Vojna.

AVSTRIJSKO VOJNO POROČILO.

Dunaj 14. septembra (Kor. urad.) Uradno se razglašča:

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Na severnem pobočju sv. Gabrijele smo odbili 3 močne napade Italijanov.

Drugače ni na nobeni fronti posebnih dogodkov.

Šef generalnega štaba.

* * *

NEMŠKO VOJNO POROČILO.

Berlin, 14. sept. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stau, 14. sept.

Armada skupina prestol Ruprehta Bavarskega.

Na Flandrskem se je stopnjeval od opoldne dalje med gozdom Houthouster in prekopom Comines-Ypern močni artiljerijski boj zvečer in zgodaj zjutraj severno od Frenzenberga v bobnajoči ogenj. Angleški napadi niso sledili. V noči od 12. na 13. so vrgle virtemberške kompanije sovražnika iz gozdnega dela severno od Langhemarcka. Mnogo Angležev smo vjeli. V Artoaju in severno od St. Quentin smo napravili več uspešnih izvidnih sunkov. Dobili smo plen in ujetnike.

Armada skupina nemškega cesarjeviča:

Zapadno od Guiguicoura ob Ezni so vdrle vestfalske in hanzeatske čete v drugo francosko črto. V boju po strelskih jarkih so prizadejale sovražniku močne izgube in so se vrnilo z vjetniki. V Šampanji in pred Verdonom se je stopnjevalo artiljerijsko delovanje le v posameznih oddelkih do večje moči.

VZHODNO BOJIŠČE.

Med Vzhodnim morjem in Črnim morjem nobenih pomembnih bojnih delovanj.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Ob Ohridskem jezeru je položaj neizpremenjen.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Kornilov kapitulira.

Rim, 14. septembra Agenzia Stefani poroča iz Londona: Kornilov je ponudil svojo kapitulacijo, stavil je nekatere pogoje. Vlada zahteva, da se vda brezpogojno. Glavni stan se je vdal.

Okrajna bolniška blagajna

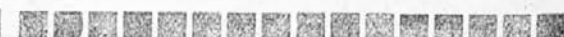
v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico), brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih; Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se daje v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrovani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrovani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

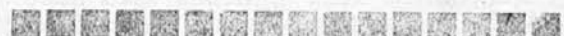
„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3'80 pol leta K 7'50 in celo leto 15.—K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Posljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ za stonj in poštine prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“

Ljubljana, Frančiškanska ulica 101.

Občno konsumno društvo

v Zagorju ob S.
reg. zadr. z om. por.

Zadruga je najboljša aprovizacijsko mesto, ki preskrbljuje z vsemi potrebščinami svoje članke po ne najugodnejših cenah.

Član konsumnega društva lahko postane vsakdo.

Vstopnina in delež sta razmeroma majhna.

Delež se lahko odplačuje v rokih.

Kosumno društvo rudarjev v Hrastniku

reg. zadr. z om. jamstvom.

Prodaja specerijskega blaga, blaga za obleke, strojenih oblek za otroke, nogavic, čevljev, srajc i. t. d. po najnižji ceni.

Zadruga teči v svoji gostilni pristna vina.

Člani kupujejo vse svoje potrebščine v lastnem podjetju.

Član lahko postane vsakdo. Delež znaša le 40 kron.